

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/23/2018
Identifikačné číslo spisu:	5414203891
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5414203891.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletých B. C., narodeného X. novembra XXXX, a N. M., narodenú XX. júna XXXX, bývajúcich u matky a zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín, deti rodičov matky M. M., bývajúcej v M., V. Z. XXXX/X, zastúpenej JUDr. Michaelou Pagáčikovou, advokátkou so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 47, a otca B. C., bývajúceho v V. C., G. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Tomášom Pukajom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Hviezdoslavovo nám. 1661, o úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 2 P 93/2014, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. júla 2017 sp. zn. 8 CoP 1/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dolný Kubín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 8. novembra 2016 č. k. 2 P 93/2014-769 I. maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok sú naďalej oprávnení obaja rodičia spoločne, II. otcovi maloletých detí uložil povinnosť prispievať na výživu mal. B. C. sumou 180,- eur mesačne a mal. N. M. sumou 150,- eur mesačne, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky detí, počnúc dňom 13. augusta 2014, III. zameškané výživné na mal. Ján Kríženeckého za obdobie od 13. augusta 2014 do 08. novembra 2016 v sume 1 026,- eur a na mal. N. M. za obdobie od 13. augusta 2014 do 08. novembra 2016 v sume 481,- eur uložil otcovi maloletých detí zaplatiť k rukám matky detí do 90 dní od právoplatnosti rozsudku, IV. upravil styk otca s deťmi tak, že tento je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi každý nepárny kalendárny týždeň v mesiaci od piatku od 17:00 hod. do nedele do 17:00 hod., každý nepárny kalendárny rok počas jarných školských prázdnin od prvého dňa jarných školských prázdnin od 09:00 hod. do posledného dňa jarných školských prázdnin do 18:00 hod., každý párny rok počas jesenných školských prázdnin od prvého dňa jesenných školských prázdnin od 09:00 hod. do posledného dňa jesenných školských prázdnin do 18:00 hod.,

každý nepárny rok počas letných školských prázdnin od 01. júla od 09:00 hod. do 15. júla do 18:00 hod., každý párny rok počas letných školských prázdnin od 01. augusta od 09:00 hod. do 15. augusta do 18:00 hod., každý párny rok počas vianočných sviatkov od 29. decembra od 09:00 hod. do 03. januára nasledujúceho roka do 18:00 hod. a každý nepárny rok počas vianočných sviatkov od 23. decembra od 09:00 hod. do 29. decembra do 18:00 hod., s tým, že v stanovenom čase si otec maloleté deti vyzdvihne v bydlisku matky a na rovnakom mieste ich matke odovzdá, V. návrh otca na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov súd zamietol, VI. vo zvyšnej časti zamietol i návrh matky, VII. žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal, VIII. otcovi detí súd uložil uhradiť trovy, ktoré vznikli štátu v sume 316,12 eur na účet Okresného súdu Dolný Kubín do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 24 ods. 2, 4, § 36 ods. 1, § 62 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoR“), § 111 písm. b/, § 120 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C.m.p.“) dospel súd k záveru, že návrh na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti nie je dôvodný, keď takýto model starostlivosti nie je v záujme maloletých detí, čo skonštatoval znalec. Nosným dôvodom pre takýto postup súdu bola skutočnosť, že deti žijú s matkou v Martine a model striedavej osobnej starostlivosti by nebol v ich najlepšom záujme, nakoľko maloletý B. je predškólakom a podľa znalca je nevyhnuté, aby v predškolskom detskom kolektíve trávil pobyt celý deň a rozvíjal svoje sociálne kontakty. Od septembra 2017 bude žiakom prvého ročníka základnej školy a v prípade modelu striedavej osobnej starostlivosti by bol veľmi zaťažovaný denným cestovaním do základnej školy v čase, kedy by bol v osobnej starostlivosti otca. Súd prvej inštancie preto maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju vykonávala aj doposiaľ. Okresný súd rozhodol o úprave styku otca s maloletými deťmi aj vzhľadom na návštevu predškolského zariadenia a do budúcnosti základnej školy. Pri určení výživného súd prvej inštancie zohľadnil vek maloletých detí, ich odôvodnené potreby, výdavky, ktoré matka má so zabezpečením osobnej starostlivosti o maloleté deti, príjmy a majetkové pomery otca a dospel k záveru. Ako súd prvej inštancie uviedol, otec je vlastníkom viacerých nehnuteľností a podľa výpisov z jeho účtov v dobrej finančnej kondícii, je schopný zabezpečovať dovolenky, rôzne výlety a taktiež sa starať o svoju novú rodinu, preto výška výživného z pohľadu súdu je primeraná. Pri zameškanom výživnom zohľadnil skutočnosť, že otec platí pre maloleté deti ročné poistenie so sporením a zohľadnil doposiaľ zaplatené výživné. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 57, § 58 C.m.p.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom z 31. júla 2017 sp. zn. 8 CoP 1/2017 I. rozsudok súdu prvej inštancie v 1., 5., 7. a 8. výroku potvrdil, II. rozsudok súdu prvej inštancie v 2. výroku zmenil tak, že otec maloletých je povinný prispievať na výživu mal. B. C., sumou 150,- eur mesačne a mal. N. M., sumou 150,- eur mesačne, vždy do každého 10. dňa toho ktorého mesiaca vopred, k rukám matky maloletých detí, počnúc dňom 1. októbra 2014, III. rozsudok súdu prvej inštancie v 3. výroku zmenil tak, že zameškané výživné za obdobie od 1. októbra 2014 do 8. novembra 2016 na mal. B. C. v sume 920,- eur a na mal. N. M. v sume 820,- eur je otec maloletých detí povinný zaplatiť k rukám matky detí do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, IV. rozsudok súdu prvej inštancie v 4. výroku zmenil tak, že otec maloletých detí je oprávnený s maloletými deťmi stretávať sa každý párny kalendárny týždeň v mesiaci vždy od štvrtku od 15:00 hod. do piatku do 18:00 hod., každý nepárny kalendárny týždeň v mesiaci vždy od piatku od 17:00 hod. do nedele do 17:00 hod., každý nepárny kalendárny rok počas jarých školských prázdnin vždy od prvého dňa jarých školských prázdnin od 9:00 hod. do posledného dňa jarých školských prázdnin do 18:00 hod., každý párny rok počas jesenných školských prázdnin vždy od prvého dňa jesenných školských prázdnin od 9:00 hod. do posledného dňa jesenných školských prázdnin do 18:00 hod., každý párny rok počas letných školských prázdnin v čase od 1. júla od 9:00 hod. do 15. júla do 18:00 hod. a od 1. augusta od 9:00 hod. do 15. augusta do 18:00 hod., každý nepárny rok počas letných školských prázdnin v čase od 16. júla od 9:00 hod. do 31. júla do 18:00 hod. a od 16. augusta od 9:00 hod. do 31. augusta do 18:00 hod. každý párny rok počas vianočných sviatkov od 29. decembra od 9:00 hod. do 3. januára nasledujúceho roka do 18:00 hod., každý nepárny rok počas vianočných sviatkov od 23. decembra od 9:00 hod. do 29. decembra do 18:00 hod., každý párny rok počas veľkonočných sviatkov od piatku od 9:00 hod. do Veľkonočného pondelka do 18:00 hod., pričom v určenom čase si otec maloleté deti vyzdvihne a tieto po ukončení styku matke opäť odovzdá v mieste bydliska maloletých detí. Matka je povinná maloleté

deti na styk s otcom riadne pripraviť. V. rozsudok súdu prvej inštancie v 6. výroku zostal nedotknutý, VI. žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že okresný súd po predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu v prejednávanej veci vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté deti zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na jeho podklade dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávaniu veci aj správne právne posúdil. Odvolanie otca detí čo do zverenia maloletých detí matke a zamietnutia návrhu otca na striedavú starostlivosť nepovažoval odvolací súd za dôvodné, preto napadnutý rozsudok vo výrokoch 1., 5., 7. a 8., ktorými bolo rozhodnuté o osobnej starostlivosti o maloleté deti a o trovách konania podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) ako vecne správny potvrdil. Uviedol, že vychádzajúc zo znaleckého posudku a vyjadrenia znalkyne na pojednávaní, výpovedí účastníkov konania, listinných dôkazov vykonaných pred súdom prvej inštancie, vzhľadom na nízky vek detí a problematickú komunikáciu rodičov, a to aj pokiaľ ide o starostlivosť o deti, ktorá je nevyhnutným predpokladom pre uľahčenie adaptácie dieťaťa na striedavú starostlivosť v záujme riadneho zabezpečenia jeho potrieb a vývoja, nepovažoval odvolací súd striedavú starostlivosť za súčasného stavu za vhodnú. Zdôraznil, že schopnosť rodiča zabezpečiť starostlivosť o dieťa, ani dobrý vzťah dieťaťa k rodičovi nepostačuje na záver o vhodnosti striedavej starostlivosti rodičov, nakoľko aj zo znaleckého dokazovania vyplýva, že rodičia nedokážu medzi sebou konštruktívne komunikovať, dohodnúť sa o základných potrebách detí, keď komunikácia medzi nimi nespĺňa ani základné charakteristiky slušnosti, čo nakoniec vyplýva i z listinných dôkazov založených v spise, preto je bez zásadného významu pre posúdenie vhodnosti striedavej starostlivosti aj následné presťahovanie sa otca. Odvolací súd za účelom stabilizácie výchovného prostredia, vzhľadom na neschopnosť rodičov v tomto smere sa v súčasnosti dohodnúť, zhodne so súdom prvej inštancie, považoval nateraz v záujme maloletých detí ich zverenie do výchovy len jedného z rodičov, a to matky, v ktorej starostlivosti sú deti i v súčasnosti, a v ktorej starostlivosti neboli zistené nedostatky. Zdôraznil, že rodičia dosiaľ neboli schopní postupovať pri starostlivosti o mal. deti rovnako, robia si schválnosti a z tohto dôvodu nemožno predpokladať, že by len nariadenie striedavej starostlivosti malo viesť rodičov k zlepšeniu ich komunikácie. Ohľadne výrokov 2., 3. a 4. o výživnom a úprave styku podľa § 388 C.s.p. zmenil, keď neboli splnené podmienky pre potvrdenie alebo zrušenie napadnutého rozsudku v tejto časti. Odvolací súd styk otca s deťmi rozšíril, nakoľko otec detí v priebehu odvolacieho konania nadobudol byt v Martine (podanie otca, ktorým uvedenú skutočnosť oznámil súdu, bolo riadne doručené splnomocnenej zástupkyňi matky, ktorá mala možnosť sa k týmto novým skutočnostiam a tvrdeniam v rámci odvolacieho konania vyjadriť, čo i urobila), kde prezentoval vytvorenie podmienok pre deti, pričom, podľa názoru odvolacieho súdu, počas styku s deťmi v týždni zároveň bude môcť otec prezentovať svoju zodpovednosť tak voči deťom, ako aj voči ich matke ako druhému rodičovi, čo môže byť do budúcnosti predpokladom pre určenie striedavej starostlivosti. Ako čiastočne dôvodné vyhodnotil odvolací súd odvolanie otca detí aj čo do výživného, keď nepovažoval za dôvodné určiť výživné na maloleté deti odlišne a s ohľadom na ich vek i zdravotný stav určil na obe deti výživné v rovnakej výške. V tejto súvislosti poukázal na majetkové pomery otca, ako aj na odôvodnené potreby otca, pričom s takto určenou výškou výživného otec detí súhlasil aj pred podaním návrhu na nariadenie striedavej starostlivosti a v takejto výške i prispieval. Ako dôvodné odvolací súd uznal odvolanie otca aj pokiaľ ide o určenie začiatku vyživovacej povinnosti, keď matka sa návrhom domáhala určenia vyživovacej povinnosti od 5. októbra 2014 a z uvedeného dôvodu odvolací súd uložil otcovi povinnosť prispievať na výživné maloletých detí od 1. októbra 2014, t. j. počnúc prvým dňom mesiaca, v ktorom matka návrh podala, a to aj vzhľadom na prebiehajúce konanie. Odvolací súd zameškané výživné určil ku dňu vyhlásenia rozhodnutia súdom prvej inštancie, keď rozsudky o výživnom sú predbežne vykonateľné, a teda už rozhodnutie súdu prvej inštancie predstavovalo vykonateľné rozhodnutie v časti výživného. Pokiaľ ide o úhrady otca maloletých detí na poistenie detí so sporením, odvolací súd tieto na zameškané výživné nezarátal, keď výživné má spotrebný charakter, a teda úhrady otca na poistné maloletých detí nemožno započítať na výživné, ktoré je určené na spotrebu. Odvolací súd záverom ohľadne návrhu matky na zviazanie otca na tvorbu úspor uviedol, že o tomto návrhu osobitne nerozhodoval, a to vzhľadom na sporenie otca, ktoré deťom platí (spolu s poistením), ako aj rozsah styku otca s maloletými deťmi, počas ktorého je starostlivosť o maloleté deti úlohou otca, ako aj skutočnosť, že otec deťom poskytuje i ďalšie plnenie (kupuje im oblečenie, športové pomôcky a pod.). Preto odvolací súd mal za to, že v súčasnom štádiu konania nie je dôvodné uložiť otcovi zvlášť

prispievať na tvorbu úspor. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 58, § 52 C.m.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletých detí (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Podľa dovolateľa odvolací súd nepostupoval správne, keď rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania, hoci od rozhodnutia súdu prvej inštancie vyšlo najavo niekoľko dôležitých skutočností, ktoré boli uvedené v písomných vyjadreniach otca i matky maloletých detí a ktoré odôvodňovali práve nariadenie striedavej starostlivosti a zároveň, ak mal odvolací súd pochybnosti o skutočnom bydlisku otca, malo na nariadenom pojednávaní dôjsť k doplneniu dokazovania. Dovolateľ namietal, že mu nebolo umožnené sa vyjadriť k dôkazom preukazujúcim, že má plnohodnotný byt zariadený v Martine. Dovolateľ ďalej namietal rozpor zisteného skutkového stavu so znaleckým dokazovaním ako aj nesprávne právne posúdenie, prekvapivosť, neočakávateľnosť, nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. V ďalšom vyššie uvedené dôvody podrobne a rozsiahlo vysvetlil a zároveň rozsiahlo poukázal na skutkový a právny stav veci. Z týchto dôvodov dovolateľ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Matka maloletých detí vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že považuje rozhodnutia súdov nižších inštancií za zákonné, správne, spravodlivé a rešpektujúce najlepší záujem maloletých detí. Zdôraznila, že zo znaleckého dokazovania jednoznačne vyplynulo, že striedavá osobná starostlivosť nie je v danom prípade v najlepšom záujme maloletých detí. Navrhla dovolanie otca odmietnuť ako neprípustné.

5. Kolízny opatrovník maloletých detí vo svojom vyjadrení k dovolaniu otca uviedol, že otec maloletých detí býva v rodinnom dome vo Vyšnom Kubíne, pričom v byte v Martine sa zdržiava len v čase, kedy sa stretáva so svojimi deťmi.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastník zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých. Konanie v tejto veci je od 1. júla 2016 upravené v C.m.p. Vzájomný vzťah medzi C.m.p. a C.s.p. je vymedzený v § 2 ods. 1 C.m.p., podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia C.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak. C.m.p. v ustanoveniach § 76 a § 77 obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých; prípustnosť dovolania otca bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení C.s.p.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

10. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

12. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Napriek tomu, že dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 77 C.m.p.), pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.).

13. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávnosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

14. Podľa presvedčenia otca maloletých detí je jeho mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. f/ C.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť

súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

16. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia (jeho odôvodnenie), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinné od 1. júla 2016.

17. Dovolateľ tvrdí, že súdy nižších inštancií nedostatočne odôvodnili nenariadenie striedavej starostlivosti, t. j. namietať odôvodnenie a nepreskúmateľnosť rozhodnutí súdov nižších inštancií. Dovolateľ ďalej namieta, že odvolací súd, napriek novým skutočnostiam, nenariadil pojednávanie, na ktorom by sa mohol vyjadriť k dokazovaniu. Podľa dovolateľa súdy nižších inštancií nedostatočne vyhodnotili dôkazy, na základe čoho je napadnutý rozsudok nedostatočne odôvodnený, prekvapivý, nepreskúmateľný a nesprávne právne odôvodnený, preto ním namietané okolnosti zakladajú vadu zmätočnosti.

18. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len) tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

19. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Podľa právneho názoru veľkého senátu sa zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, nedotkli podstaty a zmyslu tohto stanoviska; vzhľadom na to treba predmetné stanovisko považovať za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po uvedenom dni.

20. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; medziiným uviedol dôvody, prečo nepovažoval striedavú starostlivosť za súčasného stavu za vhodnú, osobitne v tomto smere zdôraznil nízky vek maloletých detí a problematickú komunikáciu rodičov ako významnejšie dôvody než následné presťahovanie sa otca. Ďalej uviedol dôvody rozšírenia styku otca s maloletými deťmi, riadne sa vysporiadal s určením vyživovacej povinnosti ako aj so zameškaným výživným. V neposlednom rade zdôvodnil, prečo nerozhodoval o návrhu matky maloletých detí na tvorbu úspor. Je preto celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol; odôvodnenie jeho rozhodnutia má náležitosti v zmysle § 393 C.s.p. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

21. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3

Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

22. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu do 30. júna 2016 sa vyskytovali námietky dovolateľov týkajúce sa nedostatkov v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne nesprávnosti hodnotenia výsledkov dokazovania. Najvyšší súd vo vzťahu k takýmto námietkam dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

23. Otec zastáva názor, podľa ktorého je dovolaním napadnutý rozsudok nepredvídateľný. Nepredvídateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu vyvodzuje z toho, že napriek ním splnených podmienok dovolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ohľadne nenariadenia striedavej osobnej starostlivosti. Najvyšší súd už za predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, podľa ktorého predvídateľné je rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup súdu v konaní a pri rozhodovaní (viď sp. zn. 3 Cdo 236/2010, 7 Cdo 42/2010, 5 Cdo 210/2013). V rozhodnutí R 56/2012 najvyšší súd vyslovil názor, že pokiaľ sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvoinštančného rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu dovtedajšieho konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je rozhodnutím prekvapivým a taký postup súdu nie je odňatím možnosti realizovať procesné oprávnenia účastníka konania. V danom prípade sa odvolací súd vo vzťahu k striedavej osobnej starostlivosti o maloleté deti v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorej nenariadenie odôvodnil nízkym vekom detí a problematickou komunikáciou rodičov. So zreteľom na uvedené nemožno jeho rozhodnutie považovať za prekvapivé, nerešpektujúce právo na spravodlivý súdny proces.

24. Dovolateľ ďalej namieta, že odvolací súd, napriek novým skutočnostiam, nenariadil pojednávanie, na ktorom by sa mohol vyjadriť k dokazovaniu.

25. Realizácia procesného oprávnenia účastníka byť prítomný na pojednávaní neprichádza do úvahy vtedy, keď súd v súlade so zákonom koná a rozhoduje bez nariadenia pojednávania.

26. Podľa § 385 ods. 1 C.s.p. na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

27. Podľa § 68 C.m.p. odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní, ak to pre zistenie skutočného stavu veci považuje za potrebné.

28. V danom prípade: a/ odvolací súd nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie na zistenie skutočného stavu veci, b/ nariadenie odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na to nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie. Procesné strany boli pritom riadne upovedomené o čase a mieste verejného vyhlásenia

rozsudku odvolacieho súdu spôsobom, ktorý zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.). Dovolací súd zdôrazňuje, že vo vzťahu k otcovi maloletých detí nedošlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, nakoľko odvolací súd mal z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie skutkový stav ohľadne skutočností možnosti striedavej osobnej starostlivosti náležite zistený a na základe tvrdenia otca maloletých detí o kúpe bytu v odvolaní rozšíril úpravu jeho styku s maloletými deťmi práveže v jeho prospech. Neopodstatnená je preto námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

29. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie otca maloletých detí nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi; vzhľadom na to jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f/ C.s.p.

30. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 C.m.p. a § 451 ods. 3 C.s.p.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.